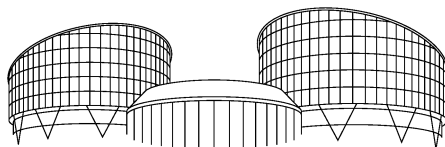

Tradus și revizuit de IER (<http://ier.gov.ro/>)

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI

SECȚIA A PATRA

HOTĂRÂREA NEDELCU ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

(Cererea nr. 39290/19)

HOTĂRÂRE

STRASBOURG

16 noiembrie 2021

Hotărârea este definitivă. Aceasta poate suferi modificări de formă.

În cauza Nedelcu împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a patra), reunită într-o cameră compusă din:

Gabriele Kucsko-Stadlmayer, *președinte*,

Iulia Antoanella Motoc,

Pere Pastor Vilanova, *judcători*,

și Ilse Freiwirth, *grefier adjunct de secție*,

având în vedere cererea (nr. 39290/19) îndreptată împotriva României, prin care un resortisant al acestui stat, doamna Leonora Mariane Nedelcu („reclamanta”), născută în 1942 și domiciliind în București, reprezentată de A. Grigoriu, avocat în București, a sesizat Curtea la 17 iulie 2019 în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („Convenția”),

Având în vedere decizia de a aduce prezenta cerere la cunoștința Guvernului român („Guvernul”), reprezentat de agentul guvernamental, doamna O. Ezer, din cadrul Ministerului Afacerilor Externe.

Având în vedere observațiile părților,

după ce a deliberat în camera de consiliu, la 19 octombrie 2021,

pronunță prezenta hotărâre, adoptată la aceeași dată:

OBIECTUL CAUZEI

1. La 3 decembrie 2011, la începutul după-amiezii, reclamanta, în vârstă de șaizeci și nouă de ani, a fost victima unui accident într-o stație de metrou din București. Piciorul stâng i-a fost strivit de o scară rulantă. Și-a pierdut cunoștința și a suferit o hemoragie care a necesitat o intervenție chirurgicală de urgență. Nu și-a mai recuperat folosirea normală a piciorului stâng.

2. O comisie a Institutului Național de Medicină Legală a considerat că accidentul a pus în pericol viața reclamantei. A constatat că reclamanta necesitase 100 de zile de îngrijiri medicale și că suferea de atunci de o infirmitate permanentă.

3. La 20 ianuarie 2012, reclamanta a depus o plângere penală pentru vătămare corporală din culpă împotriva societății de transport public M. („societatea”) care exploata rețeaua de metrou din București.

4. Ancheta a fost efectuată de Serviciul de Poliție Metrou. Conform societății, scara era revizuită în mod regulat, dar o treaptă a platformei de debarcare fusese furată în ziua accidentului, fără ca circumstanțele acestui furt să poată fi lămurite, zona nefiind acoperită de camerele de supraveghere. Un angajat a susținut că efectuase un tur în dimineața accidentului și că nu constatase nimic neobișnuit.

5. Parchetul a clasat plângerea pe motiv că societatea nu era responsabilă pentru presupusul furt, culpa fiind a reclamantei, care nu avusese capacitatea de a evita golul creat de piesa lipsă. Judecătoria București a admis contestația reclamantei și a dispus continuarea anchetei pentru a se stabili dacă

funcționarea scării respecta normele legale de securitate. Parchetul a clasat plângerea a doua oară pentru aceleași motive.

6. Prin hotărârea definitivă din 11 decembrie 2018, redactată la 30 ianuarie 2019, Judecătoria București a considerat că societatea încălcase dispozițiile Legii nr. 64/2008 privind siguranța instalațiilor de ridicat. A constatat că scara funcționa fără certificatul obligatoriu de conformitate care garantează utilizarea aparatului în condiții de siguranță și că societatea nu demonstrase că efectuase revizia. A constatat totodată că răspunderea penală a societății era prescrisă și, prin urmare, a încetat urmărirea penală.

7. În temeiul art. 2 din Convenție, reclamanta afirmă că statul nu și-a îndeplinit obligația pozitivă de a-i apăra dreptul la viață și că autoritățile naționale nu au efectuat o anchetă eficientă cu privire la circumstanțele accidentului.

MOTIVAREA CURȚII

CU PRIVIRE LA PRETINSA ÎNCĂLCARE A ART. 6 DIN CONVENȚIE

8. Reclamanta susține că societatea nu a asigurat siguranța scării și că, în consecință, i-a pus viața în pericol. De asemenea, aceasta susține că ancheta nu a permis într-un termen scurt identificarea și pedepsirea persoanelor răspunzătoare de accidentul care a fost pe punctul de a-i provoca decesul.

9. Guvernul ridică două excepții preliminare. Pe de o parte, invocă neputința căilor de atac interne, considerând că reclamanta ar fi trebuit să introducă o acțiune în răspundere civilă delictuală împotriva societății. Pe de altă parte, susține că cererea este tardivă față de data pronunțării hotărârii definitive de către instanța din București (*supra*, pct. 6).

10. Cu privire la fondul cauzei, Guvernul susține că, la momentul faptelor, existau norme în materie de securitate a scărilor prevăzute de Legea nr. 64/2008.

11. Conform Guvernului, societatea ar fi respectat aceste norme, dar, ținând seama de furtul unei piese a scării exact în ziua accidentului, nu ar fi fost la curent cu niciun risc real și iminent care să pună în pericol viața sau integritatea fizică a utilizatorilor.

12. Guvernul recunoaște că, în etapa inițială, ancheta nu a fost completă. Totuși, consideră că autoritățile de anchetă ar fi luat ulterior toate măsurile rezonabile de care dispuneau pentru a clarifica circumstanțele accidentului.

13. Curtea reamintește că a hotărât deja, într-o cauză privind capete de cerere similare îndreptate împotriva României, că demersul menționat de Guvern (*supra*, pct. 9) nu era o cale de atac efectivă (*Mircea Pop împotriva României*, nr. 43885/13, pct. 56-60, 19 iulie 2016).

14. Argumentele Guvernului nu pot duce la o concluzie diferită în speță.

15. În ceea ce privește excepția de tardivitate, Curtea apreciază că reclamanta a cunoscut suficient hotărârea din 11 decembrie 2018 începând cu data redactării, la 30 ianuarie 2019 (*supra*, pct. 6). Prin urmare, cererea introdusă la miercuri, 17 iulie 2019 nu este tardivă.

16. În final, este necesar să se respingă excepțiile ridicate de Guvern.

17. Pe de altă parte, Curtea constată că această cerere nu este în mod vădit nefondată în sensul art. 35 § 3 din Convenție. Curtea subliniază, în plus, că această cerere nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, este necesar să fie declarată admisibilă.

18. Principiile generale în ceea ce privește obligația statelor de a lua măsuri în vederea securității persoanelor aflate în spațiile publice au fost rezumate în cauza *Marius Alexandru și Marinela Ștefan împotriva României* (nr. 78643/11, pct. 97-103, 24 martie 2020). Mai precis, obligațiile pozitive sus-menționate impun statelor să adopte norme care urmăresc protejarea siguranței persoanelor în spațiile publice și asigurarea funcționării eficiente a acestui cadru de reglementare (*ibidem*, pct. 99).

19. În privința laturii procedurale a art. 2, Curtea a descris, în cauza *Nicolae Virgiliu Tănase împotriva României* (MC) (nr. 41720/13, pct. 165-171, 25 iunie 2019), aspectele ce trebuie luate în considerare pentru a califica o anchetă ca fiind „efectivă”.

20. Curtea constată că, în speță, nu era vorba despre un accident datorat întâmplării, ci despre unul produs de o problemă de siguranță a scării pentru care societatea era responsabilă.

21. Curtea observă că, dacă funcționarea scărilor rulante nu este în mod obișnuit o activitate periculoasă, accidentele utilizatorilor pot fi foarte grave sau letale. Pentru a le garanta securitatea, puterile publice au adoptat Legea nr. 64/2008 care prevede măsuri specifice, mai cu seamă obligația ca deținătorii să obțină un certificat de conformitate care garantează utilizarea scărilor în condiții de siguranță, să asigure întreținerea acestor aparate și să le supravegheze funcționarea.

22. Curtea face trimitere la concluziile judecătorei din București (*supra*, pct. 6) și constată că societatea a dat dovadă de neglijență, în special în ceea ce privește întreținerea scării. Prin urmare, și-a încălcat obligația de a garanta siguranța utilizatorilor.

23. În ceea ce privește argumentul Guvernului conform căruia societatea nu era la curent cu un risc real și iminent care să pună în pericol viața sau integritatea fizică a reclamantei (*supra*, pct. 11), Curtea constată că, în temeiul dispozițiilor Legii nr. 64/2008, societatea avea obligația legală de a verifica periodic funcționarea scării pentru a garanta siguranța utilizatorilor. Ca atare, nu putea fi scutită de această obligație susținând furtul, în propriile incinte și în împrejurări care nu au fost clarificate niciodată, unei piese a acestei scări (*supra*, pct. 4).

24. Ținând seama de cele ce precedă, Curtea consideră că statul, prin intermediul societății publice M., care nu a respectat normele imperative de

securitate referitoare la scara rulantă, nu și-a îndeplinit obligația pozitivă de a proteja dreptul la viață al reclamantei.

25. În privința laturii procedurale a art. 2, Curtea constată că ancheta inițiată ca urmare a plângerii penale depuse de reclamantă la 20 ianuarie 2012 pentru vătămare corporală din culpă (*supra*, pct. 3) a fost finalizată șase ani și zece luni de la începerea ei ca urmare a prescrierii răspunderii penale a societății (*supra*, pct. 6).

26. Curtea consideră că riscul prescrierii răspunderii penale, care împiedică stabilirea unor eventuale răspunderi, ar fi trebuit să determine autoritățile naționale să dea dovadă de o mai mare diligență în ancheta lor asupra cauzelor accidentului și în căutarea eventualilor responsabili (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Gina Ionescu împotriva României*, nr. 15318/09, pct. 41, 11 decembrie 2012, și jurisprudența citată).

27. Având în vedere, în special, durata anchetei și consecințele acesteia, Curtea consideră că autoritățile naționale nu au reacționat cu diligența necesară în temeiul art. 2 din Convenție. Prin urmare, stabilește că această dispoziție a fost încălcată sub latura procedurală.

28. Prin urmare, a fost încălcat art. 2 din Convenție sub aspect material și procedural.

CU PRIVIRE LA APLICAREA ART. 41 DIN CONVENȚIE

29. Reclamanta pretinde 35 000 euro (EUR), ca și o indemnizație lunară pe viață de 250 EUR pentru prejudiciu moral. Aceasta nu solicită reparații pentru prejudiciul material. Pentru cheltuielile de judecată, reclamă 2 700 EUR pentru cheltuielile cu avocatul pe care le-a suportat în cadrul procedurii din fața Curții. În plus, solicită 2 500 EUR cu titlu de onorarii pe care s-a angajat să le plătească avocatului său „în caz de reușită în fața Curții”.

30. Guvernul se opune acestor cereri, considerându-le excesive.

31. Curtea acordă reclamantei 26 000 EUR pentru prejudiciul moral, plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit pe această sumă.

32. Curtea subliniază că pactul privind *quota litis* conform căruia reclamanta s-a angajat să plătească avocatului său 2 500 EUR nu dă naștere decât unor obligații între avocat și clientul său și nu poate lega Curtea, care trebuie să evalueze nivelul cheltuielilor de judecată de restituit nu numai în raport cu realitatea pretinselor cheltuieli, ci și în raport cu caracterul lor rezonabil [*Strand Lobben și alții împotriva Norvegiei (MC)*, nr. 37283/13, pct. 234, 10 septembrie 2019].

33. Având în vedere documentele de care dispune și jurisprudența sa, Curtea consideră că este rezonabil să acorde reclamantei suma de 2 700 EUR pentru toate cheltuielile, plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit.

34. Curtea consideră necesar ca rata dobânzilor moratorii să se întemeieze pe rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, majorată cu trei puncte procentuale.

PENTRU ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE,

1. *Declară* cererea admisibilă;
2. *Hotărăște* că a fost încălcat art. 2 din Convenție sub aspect material și procedural;
3. *Hotărăște*,
 - a) că statul pârât trebuie să plătească reclamantei, în termen de trei luni următoarele sume, care trebuie convertite în moneda statului pârât la rata de schimb aplicabilă la data plății:
 - i. 26 000 EUR (douăzeci și șase mii de euro), plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit, pentru prejudiciul moral;
 - ii. 2 700 EUR (două mii șapte sute euro), plus orice sumă ce poate fi datorată de reclamantă cu titlu de impozit, pentru cheltuielile de judecată;
 - b) că, de la expirarea termenului menționat și până la efectuarea plății, aceste sume trebuie majorate cu o dobândă simplă, la o rată egală cu rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, aplicabilă pe parcursul acestei perioade și majorată cu trei puncte procentuale;
4. *Respinge* cererea de acordare a unei reparații echitabile pentru celelalte capete de cerere.

Redactată în limba franceză, apoi comunicată în scris la 16 noiembrie 2021 în temeiul art. 77 § 2 și art. 77 § 3 din Regulament.

Ilse Freiwirth
Grefier adjunt

Gabriele Kucsko-Stadlmayer
Președinte